

แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอย
ทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์
THE DEVELOPING GUIDELINES OF LEARNING LOSS RECOVERY
IN PRACHA-UPPATHUM SCHOOL

เมธาวัลย์ วิวัฒน์ครุฑ¹

Metawan Wipatkhut

มัทนา วังถนอมศักดิ์²

Mattana Wangthanomsak

บทคัดย่อ

การค้นคว้าอิสระครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อทราบ 1) การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ 2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ กลุ่มตัวอย่างคือ ข้าราชการครูโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ จำนวน 48 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือแบบสอบถามความคิดเห็นและแบบสัมภาษณ์กึ่งโครงสร้าง สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ มัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการวิเคราะห์เนื้อหา

ผลการวิจัยพบว่า

1) การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมากทุกด้าน โดยเรียงลำดับจากค่ามัชฌิมเลขคณิตจากมากไปหาน้อยได้ ดังนี้ สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาพที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต, การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน, จัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ, ยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ, เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา, สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ตามลำดับ

2) แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ควรดำเนินการ ดังนี้ มาตรการที่ 2 เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพครู 2) การนิเทศการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน 3) สะท้อนปัญหาผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ เพื่อนำไปสู่การสร้างกลยุทธ์ของโรงเรียน มาตรการที่ 3 สร้างการมี

¹ นักศึกษาปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

² อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. ภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร

.....

ส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การจัดทำคู่มือเพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ 2) สร้างช่องทางประชาสัมพันธ์ 3) โรงเรียนขอความร่วมมือการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการวางแผนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้รายบุคคล มาตรการที่ 4 พัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การสร้างคลังสื่อของโรงเรียนผ่านเว็บไซต์โรงเรียน 2) การจัดอบรมการใช้โปรแกรมต่างๆ สนับสนุนครูผู้สอนสร้างช่องทางยูทูบ 3) การแข่งขันประกวดสื่อและนวัตกรรม อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

คำสำคัญ : มาตรการฟื้นฟู, ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้

Abstract

The purposes of this research were to find: 1) the implementation of learning loss recovery in Pracha-Uppathum school. 2) the development guidelines of learning loss recovery in Pracha-Uppathum school. The research sample were 48 teachers in Pracha-Uppathum school. The research instruments were opinionnaire and semi-structured interview. The statistics used in data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and content analysis.

The findings of this research were as follows:

1) The implementation of learning loss recovery in Pracha-Uppathum school in overall aspects were at the high level; ranking from the highest to the lowest mean: Valuing positive and well-being, Redesigning new learning process, Regarding safety and welfare, Elevating learning with Edtech, Empowering teachers and principals, Collaborating effective learning with stakeholders and Open educational resources.

2) The development guidelines of learning loss recovery in Pracha-Uppathum school were in threefold. Aspect No.2, empower teachers and principals: 1) Conduct Teacher Professional Development training, 2) Conduct class observation at least 1 time per month 3) Reflect on problems through Professional Learning Community (PLC) process which leads to the creation of school strategies. Aspect No.3, collaborate with stakeholders for effective learning: 1) Create a manual to clarify policies and guidelines for learning management, 2) Create a Public relations channels, 3) Request more support from both government and private agencies, especially towards individual education program (IEP) for learning loss student. Aspect No.4, develop Open Educational Resources: 1) Create a school media library

through the school website, 2) Provide support for teachers to create teaching channels on YouTube, 3) Organize media and innovation competitions at least once per semester.

Keywords: RECOVERY, LEARNING LOSS

บทนำ

การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 อย่างต่อเนื่องทั่วโลก ตั้งแต่ปลายปี พ.ศ. 2562 ส่งผลกระทบอย่างรุนแรงต่อการพัฒนาประเทศในด้านต่างๆ ทั้งด้านสาธารณสุข เศรษฐกิจ สังคม รวมทั้งด้านการศึกษา วิกฤติดังกล่าวเกิดขึ้นเป็นระยะเวลา 2 ปีกว่าแล้ว เกิดผลกระทบต่อระบบการศึกษาไทย อย่างที่ไม่เคยเป็นมาก่อน ทั้งต่อครูผู้เรียน ผู้ปกครอง และผลสัมฤทธิ์ทางการศึกษาโดยรวม ล้วนส่งผลให้ระบบ การศึกษาไทยต้องปรับเปลี่ยนอย่างฉับพลันจนปรับตัวไม่ทัน ทำให้เกิดการปรับปรุงแบบและวิธีการเรียนรู้ พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน และปรับบทบาทของครูผู้สอน อีกทั้งเทคโนโลยีจะเป็นเครื่องมือที่สำคัญ ในการสร้างโอกาสการเรียนรู้ตลอดชีวิต และพัฒนาการศึกษาของประเทศในระยะยาวเพื่อพัฒนาศักยภาพ ทรัพยากรมนุษย์ของประเทศไทยให้สามารถแข่งขันได้ในอนาคต

แนวทางในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการเรียนรู้ใหม่ ๆ ของครูและโรงเรียน และครูได้ริเริ่มเรียนรู้ ของตนเอง ระบบการศึกษาสามารถเรียนรู้จากการพัฒนาความสามารถของครูและนักเรียนที่เกิดขึ้น อย่างฉับพลัน เพื่อให้มีประสิทธิภาพและเสมอภาคมากขึ้น ได้แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของขีดความสามารถ ความเป็นผู้นำ และการเปลี่ยนแปลง นอกจากหัวใจหรือศูนย์กลางของการฟื้นฟูทางการศึกษาคือผู้เรียนแล้ว ยังควรให้ความสำคัญกับการส่งเสริมวิชาชีพครูหรือครูมืออาชีพที่มีส่วนร่วมในการออกแบบสภาพแวดล้อม การเรียนรู้และนโยบายสาธารณะในการพัฒนาความก้าวหน้าในการประกอบวิชาชีพและการสร้าง ความเข้มแข็งให้เป็นองค์กรการทำงานแบบมืออาชีพอีกด้วย โดยต้องอาศัยการจัดการที่มีประสิทธิภาพและ ความเป็นผู้นำของครูประกอบด้วย ความเป็นอิสระแบบมืออาชีพ ความไว้วางใจในความเป็นมืออาชีพของครู การทำงานร่วมกัน การสนับสนุนที่เหมาะสม และการส่งเสริมวัฒนธรรมการเรียนรู้และการมีส่วนร่วมในระบบ การศึกษาและประสบการณ์ของครูทุกระดับ ดังนั้น มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ จึงเป็นแนวทาง การแก้ปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อจัดการเรียนรู้ ช่วยสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ผู้บริหาร ครู และผู้สนใจ และเป็นข้อมูลประกอบการวางแผน กำหนดนโยบาย รวมไปถึงการแก้ปัญหาคือการเรียนการสอนจากผลกระทบ สถานการณ์ COVID-19 ที่มีประสิทธิภาพและเสมอภาค

จากการศึกษาผลแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2563 – 2565 ของโรงเรียนประชา อุปถัมภ์ เป็นกรอบการดำเนินงานและขับเคลื่อนการบริหารจัดการศึกษา โดยได้วิเคราะห์สภาพแวดล้อม ภายนอกและสภาพแวดล้อมภายในที่มีผลต่อการพัฒนาคุณภาพตามบริบทของโรงเรียน ดำเนินการวิเคราะห์ ด้วยเครื่องมือการวินิจฉัยองค์การเทคนิค SWOT ทั้งสภาพแวดล้อมภายนอก STEP โดยมีสิ่งท้าทายจากการ วิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายนอก นโยบายรัฐบาลมีความเปลี่ยนแปลงทำให้แนวทางทางการศึกษาไม่แน่นอน

ส่งผลทำให้ทางโรงเรียนได้มีการปรับตัวอย่างฉับพลัน การสนับสนุนด้านวัสดุอุปกรณ์เทคโนโลยีของนักเรียนไม่พร้อมต่อการเรียนมีค่อนข้างมาก ภาวะเศรษฐกิจถดถอยทำให้ผู้ปกครองจำนวนหนึ่งไม่สามารถสนับสนุนกิจกรรมและการเรียนรู้ได้อย่างเต็มศักยภาพ เครือข่ายผู้ปกครอง ชุมชน ขาดการติดต่อหรือสนับสนุนการดำเนินงานของโรงเรียน ครูมีภาระงานพิเศษมาก การเตรียมการสอนไม่เต็มประสิทธิภาพ ครูมีความแตกต่างระหว่างวัย ระหว่างครูบรรจุใหม่กับครูที่มีอายุมาก การให้บริการแหล่งการเรียนรู้ อย่างหลากหลายภายในโรงเรียนไม่เพียงพอ โสตทัศนูปกรณ์ไม่เพียงพอ การดำเนินจัดทำข้อมูลสารสนเทศ การประสานงานและการประชาสัมพันธ์ในการทำงานขาดประสิทธิภาพ ล้วนเป็นจุดอ่อนในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียน จากการคัดกรองผู้เรียนตามคู่มือการคัดกรองผู้เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 - 6 ที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ (Learning Loss) ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์ พบว่า นักเรียนที่ไม่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์ แต่ต้องได้รับการพัฒนา ร้อยละ 43.93 และผู้เรียนที่เข้าสู่ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์ ร้อยละ 1.95 นอกจากนี้รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report :SAR) ปีการศึกษา 2565 ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามหลักสูตรสถานศึกษา ร้อยละ 85.02 ซึ่งต่ำกว่าปีการศึกษา 2564 และผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2565 ร้อยละ 47.90 ซึ่งถือเป็นทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ที่ต่ำกว่าปีการศึกษา 2564

จากปัญหาข้างต้นทำให้พบว่า โรงเรียนประชาอุปถัมภ์จำเป็นต้องมีมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ที่ช่วยแก้ไข้ปัญหา ผู้เรียนได้เรียนรู้เหมาะสมกับวัยของตนเองอย่างไม่เท่าเทียม เกิดช่องว่างทางการเรียนรู้ระหว่างบุคคล การจัดสรรและสนับสนุนวัสดุอุปกรณ์ทางเทคโนโลยีให้เพียงพอ ครูและบุคลากรยังขาดการสนับสนุน การพัฒนาครูและบุคลากรยังไม่ตรงตามเป้าหมาย ขาดความร่วมมือจากบุคคลหรือหน่วยงานภายนอก ควรเปิดพื้นที่สร้างโอกาสการมีส่วนร่วมของครู ผู้ปกครอง นักเรียนและชุมชน เพื่อให้การศึกษาเกิดประสิทธิภาพและเสมอภาคกัน จากปัญหาข้างต้นทำให้การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาเรื่อง แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ให้ทราบแนวทางการบริหารสถานศึกษาในการแก้ไข้ปัญหาภาวะถดถอยทางการเรียนรู้มีแนวทางในการปฏิบัติ รวมทั้งปรับปรุงและพัฒนามาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดกับสถานศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์

1. เพื่อทราบการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์
2. เพื่อทราบแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ได้นำแนวคิดระบบการบริหารสถานศึกษา (System of school administration) ตามแนวคิดของลูเนนเบิร์กและออสไตน์ (Lunenburg and Ornstein) มาเป็นกรอบแนวคิดของการวิจัยพร้อมทั้งศึกษาแนวคิดเรื่องมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ได้เสนอมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ ดังนี้ 1) การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้อันใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน (Redesigning new learning process) 2) เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา (Empowering teachers and principals) 3) สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง (Collaborating effective learning with stakeholders) 4) พัฒนาค้นคว้าดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา (Open educational resources) 5) สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต (Valuing positive and well-being) 6) ยกย่องการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ (Elevating learning with Edtech) 7) จัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ (Regarding safety and welfare)

ประชากร คือ ข้าราชการครูโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ รวมทั้งสิ้นจำนวน 55 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

กลุ่มตัวอย่าง คือ ข้าราชการครูโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ จำนวน 48 คน (ไม่รวมผู้วิจัย)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ 1) แบบสอบถามความคิดเห็น (Questionnaire) และ 2) แบบสัมภาษณ์ มีรายละเอียดดังนี้ 1. แบบสอบถามความคิดเห็น ประกอบด้วย 2 ตอน มีรายละเอียดดังนี้ ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ให้ข้อมูล เป็นแบบมีตัวเลือกที่กำหนดคำตอบไว้ให้ (forced choice) เพื่อสอบถามข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม ได้แก่ 1) เพศ 2) อายุ 3) ระดับการศึกษา 4) ตำแหน่งปัจจุบัน และ 5) ประสบการณ์ทำงาน และตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ซึ่งผู้วิจัยพัฒนาจากแนวคิดของสำนักงานเลขาธิการ สภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ 2. แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์แบบกึ่งโครงสร้างเกี่ยวกับแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากการทำแบบสอบถามและแบบสัมภาษณ์ของผู้ให้ข้อมูลในโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ซึ่งได้แก่ ข้าราชการครูโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ เพื่อให้เป็นไปอย่างเป็นระบบ ผู้วิจัยดำเนินการตามขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ผู้วิจัยทำหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อทำหนังสือถึงผู้เชี่ยวชาญ 3 คนเพื่อตรวจสอบเครื่องมือ 2) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนอนุบาลนนทบุรี สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี

เขต 1 ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมืออนุเคราะห์ทดลองใช้เครื่องมือ จำนวน 30 ชุด 3) ผู้วิจัยทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรเพื่อทำหนังสือถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 ออกหนังสือแจ้งขอความร่วมมืออนุเคราะห์ตอบแบบสอบถามในการวิจัยครั้งนี้ 4) ผู้วิจัยนำหนังสือจากภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากรนำส่งถึงผู้อำนวยการโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการเก็บรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัยในครั้งนี้ 5) ผู้วิจัยดำเนินการเก็บข้อมูลโดยส่งแบบสอบถามและติดตามรวบรวมแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง 6) นำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์และสร้างแบบสัมภาษณ์ จากนั้นทำหนังสือถึงหัวหน้าภาควิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร เพื่อทำหนังสือถึงผู้ให้สัมภาษณ์โดยผู้ให้สัมภาษณ์ จำนวน 3 คน ประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน รองผู้อำนวยการโรงเรียน จำนวน 1 คน และครู ตำแหน่ง หัวหน้างานวิชาการ จำนวน 1 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัย เมื่อได้รับแบบสอบถามคืนจากกลุ่มตัวอย่างซึ่งเป็นข้าราชการครูโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ผู้วิจัยได้ดำเนินการนำข้อมูลที่ได้คำนวณหาค่าทางสถิติโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลและพิจารณาข้อ ใช้มัชฌิมเลขคณิต (arithmetic mean : \bar{x}) น้อยที่สุด จำนวน 3 มาตรการ เพื่อนำมาเป็นประเด็นในการสร้างแบบสัมภาษณ์ และนำข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์มาวิเคราะห์เนื้อหา (Content analysis)

ผลการวิจัย

1. ผลการวิเคราะห์การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ จากผู้ตอบแบบสอบถาม จำนวน 48 คน ดังตารางที่ 1 มัชฌิมเลขคณิต ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับของการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ โดยภาพรวม

(n = 48)

ด้าน	การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	\bar{x}	S.D.	ระดับ
1	การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบท ความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน	4.08	0.58	มาก
2	เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา	3.97	0.63	มาก
3	สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง	3.90	0.59	มาก
4	พัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา	3.82	0.77	มาก

(n = 48)

ด้าน	การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้	\bar{X}	S.D.	ระดับ
5	สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต	4.13	0.56	มาก
6	ยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ	3.97	0.60	มาก
7	จัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ	4.06	0.70	มาก
	รวม	4.00	0.63	มาก

จากตารางที่ 1 พบว่า การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$, S.D. = 0.63) และเมื่อพิจารณารายด้านพบว่า มาตรการอยู่ในระดับมาก ทุกด้าน คือ ด้านที่ 5 สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียน ทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต ($\bar{X} = 4.13$, S.D. = 0.56) ด้านที่ 1 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน ($\bar{X} = 4.08$, S.D. = 0.58) ด้านที่ 7 จัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ ($\bar{X} = 4.06$, S.D. = 0.70) ด้านที่ 6 ยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.60) ด้านที่ 2 เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา ($\bar{X} = 3.97$, S.D. = 0.63) ด้านที่ 3 สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ($\bar{X} = 3.90$, S.D. = 0.59) และด้านที่ 4 พัฒนาลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ($\bar{X} = 3.82$, S.D. = 0.77) ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในภาพรวมค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.56 – 0.77 ซึ่งมีการกระจายข้อมูลน้อย แสดงให้เห็นว่าผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นสอดคล้องไปในทิศทางเดียวกัน

2. ผลการสัมภาษณ์แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ สามารถนำมาสรุปเป็นแนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ดังนี้

มาตรการที่ 2 เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การสนับสนุนการจัดอบรมเพื่อพัฒนาศักยภาพของครูโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญให้ความรู้คำแนะนำในประเด็นต่าง ๆ เช่น การออกแบบการจัดการเรียนรู้เชิงรุกด้วยเทคนิคต่างๆ, การสร้างสมรรถนะการใช้สื่อและเทคโนโลยีสมัยใหม่โดยผ่านแอปพลิเคชันหรือเว็บไซต์ช่วยสอน และการพัฒนาทักษะการสอนซ่อมเสริมหรือพัฒนาผู้เรียนที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ให้แก่ครูผู้สอน เป็นต้น 2) การจัดการนิเทศการเรียนรู้ เพื่อปรับบทบาทครูผู้สอน

ให้เป็นผู้อำนวยการความสะดวกรในการเรียนรู้ การพัฒนาครูจากการเป็นผู้พูดอย่างเดียว เน้นให้เป็นผู้สร้างแรงบันดาลใจคอยกระตุ้นการเรียนรู้ให้ผู้เรียนทั้งการนำเทคนิคการเรียนรู้ต่างๆ การใช้สื่อและเทคโนโลยีมาประยุกต์สะท้อนถึงแนวทางการพัฒนานักเรียน 3) การจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อสะท้อนปัญหา การแลกเปลี่ยนพูดคุยให้คำปรึกษาและกำกับติดตามการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง ปรับบทบาทให้ผู้บริหารในการพัฒนากลยุทธ์ การช่วยเหลือคอยสนับสนุนสิ่งแวดล้อมในและนอกห้องเรียน การวางแผนพัฒนาคุณภาพเรียนรู้พร้อมให้นำแนะนำอย่างใกล้ชิด

มาตรการที่ 3 สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) การจัดกิจกรรมการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษาและภาคี 4 ฝ่าย เพื่อแลกเปลี่ยนแนวทางพร้อมหามติในที่ประชุม แล้วจัดทำคู่มือหรือเอกสารเพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนการสอนในกิจกรรมประชุมผู้ปกครองนักเรียน เพื่อสื่อสารและสร้างความเข้าใจแนวทางการปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน 2) สร้างช่องทาง Facebook, คลิปสตอรี่สั้นๆประจำวัน, การจัดทำ ๑ ประชาสัมพันธ์หรือ e-News รายงานจำนวนนักเรียนที่มีความเสี่ยง/ ผู้ติดเชื้อ (ประจำวัน) การดำเนินงานการเฝ้าระวังหรือการป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา-2019 รวมทั้งการจัดกิจกรรมของโรงเรียนและการแข่งขันจากหน่วยงานอื่น ทำให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมและส่งเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพ 3) โรงเรียนขอความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน เทศบาลและหน่วยงานต่างๆ เข้ามาสนับสนุนและช่วยเหลือในแต่ละด้าน เช่น การศึกษาดูงานและเป็นวิทยากรร่วมกับมหาลัยธุรกิจบัณฑิต เพื่อนำมาต่อยอดรูปแบบการสอน Akita Action ระดับโรงเรียนและระดับเขตพื้นที่, การขอความช่วยเหลือจากกรมอนามัยในการเฝ้าระวังในสถานการณการแพร่ระบาดทั้งเครื่องพ่นยาฆ่าเชื้อ, น้ำยาฆ่าเชื้อ, เครื่องตรวจโควิด-19 และแอลกอฮอล์ ประจำห้องเรียน

มาตรการที่ 4 พัฒนาคัลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา มี 3 แนวทาง ได้แก่ 1) สร้างคลังสื่อของโรงเรียน โดยให้ครูผู้สอนสามารถอัปโหลดแผนการเรียนรู้ ผลงานการปฏิบัติงานและตัวอย่างคลิปวิดีโอการเรียนการสอน เพื่อเป็นแบบอย่างให้ครูท่านอื่นได้เรียนรู้และสะดวกต่อการนำไปใช้ในการจัดการเรียนรู้ 2) การจัดอบรมการใช้โปรแกรมต่าง ๆ เช่น Canva พร้อมสาธิตการสร้างโปสเตอร์ไว้สำหรับทำงานร่วมกัน, การใช้โปรแกรมการวัดประเมินผลที่สามารถแชร์ข้อมูลร่วมกันได้ โดยให้ครูที่มีความชำนาญคอยให้ความช่วยเหลือและวิทยากรในการแนะนำการใช้ข้อมูลสารสนเทศ 3) การจัดกิจกรรมส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนรู้และการจัดการแข่งขันประกวดสื่อและนวัตกรรมที่น่าสนใจ พร้อมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้แนวทางในการผลิตสื่อการเรียนรู้ เพื่อให้มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

สรุปผลการวิจัย

1. การดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประจำอุปถัมภ์ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า มาตรการอยู่ในระดับมากทุกด้าน คือ มาตรการที่ 5 สร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาวะที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต, มาตรการที่ 1 การออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน, มาตรการที่ 7 จัดสวัสดิการ ความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ, มาตรการที่ 6 ยกระดับ การจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยีอย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ, มาตรการที่ 2 เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา, มาตรการที่ 3 สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง และมาตรการที่ 4 พัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิด และเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา ตามลำดับ

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประจำอุปถัมภ์ เป็นพหุแนวทาง โดยผู้วิจัยสรุปไว้ทั้งสิ้น 3 แนวทาง ดังนี้ 2.1) มาตรการที่ 2 เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา คือ การอบรมเพื่อส่งเสริมศักยภาพครู เพิ่มการนิเทศการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน พร้อมสะท้อนปัญหาผ่านกระบวนการชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อนำไปสู่การสร้างกลยุทธ์ของโรงเรียน 2.2) มาตรการที่ 3 สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การจัดทำคู่มือเพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนรู้ เพิ่มการประชาสัมพันธ์กิจกรรมผ่านคลิปลั่น ๆ ให้ผู้ปกครองเข้าถึงได้ง่ายขึ้น พร้อมรับการสนับสนุนจากหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการวางแผนการเรียนรู้ให้ผู้เรียนที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้รายบุคคล (IEP) 2.3) มาตรการที่ 4 พัฒนาค้นสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา คือ การสร้างคลังสื่อของโรงเรียนผ่านเว็บไซต์โรงเรียนเพื่อเป็นเพิ่มช่องทางเผยแพร่ผลงาน และสนับสนุนครูผู้สอนสร้างช่องทาง YouTube พร้อมการจัดอบรมการใช้โปรแกรมต่างๆที่ทันสมัย อาทิ ห้องเรียนตัวอย่างโดยโปรแกรม Minecraft, แหล่งชุมชนสื่อโปรแกรม Canva รวมทั้งการแข่งขันประกวดสื่อและนวัตกรรม อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง และแลกเปลี่ยน QR code แนวทางการผลิตและพัฒนาสื่อจาก Google site ของครูผู้สอนแต่ละบุคคล

อภิปรายผลการวิจัย

1. จากการศึกษาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประจำอุปถัมภ์ พบว่า โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยที่ตั้งไว้ระดับปานกลาง ทั้งนี้ เนื่องจากการแพร่ระบาดของเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้ส่งผลกระทบต่อการเรียนรู้ของผู้เรียนสาเหตุมาจากผู้เรียนขาดแรงจูงใจ ศักยภาพของผู้เรียนไม่ตรงตามวัย รวมทั้งยังขาดความเข้าใจ ความไม่พร้อมของอุปกรณ์ เครื่องมือ สื่อและเทคโนโลยีที่ช่วยในการเรียนรู้ รวมทั้งขาดการสนับสนุนของผู้ปกครอง รวมถึง

สัมพันธ์ภาพระหว่างครูกับผู้เรียนที่ลดน้อยลง โดยสถานศึกษาจึงเห็นความสำคัญในการออกแบบกระบวนการจัดการเรียนรู้ใหม่ที่ตอบสนองบริบทความเปลี่ยนแปลงและความต้องการของผู้เรียน การจัดกิจกรรมที่ส่งเสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา ทั้งการสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) การนิเทศการเรียนรู้ เพื่อแลกเปลี่ยนพูดคุยให้คำปรึกษาในการพัฒนาการเรียนรู้ กำหนดแนวทางสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผ่านวิธีการหรือช่องทางต่างๆ ประชาสัมพันธ์สร้างความเข้าใจในการดำเนินงานของโรงเรียนมากยิ่งขึ้น รวมทั้งพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษาเป็นสื่อกลางในการเรียนรู้ร่วมกัน การสร้างทัศนคติที่ดีต่อการเรียนรู้และสุขภาพที่ดีของผู้เรียนทั้งสุขภาพกายและสุขภาพจิต เพื่อให้พัฒนาศักยภาพและความสามารถอย่างมีประสิทธิภาพ พร้อมทั้งการยกระดับการจัดการเรียนรู้โดยใช้เทคโนโลยี มีการจัดตั้งศูนย์ดิจิทัล สนับสนุนอุปกรณ์และอินเทอร์เน็ตอย่างเท่าเทียม การสนับสนุนสวัสดิการความปลอดภัย และสร้างขวัญและกำลังใจ ทั้งการฉีดวัคซีน และเงินเยียวยาช่วยเหลือกรณีต่างๆ การสนับสนุนการเฝ้าระวังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคโควิด-19 สร้างความปลอดภัยในโรงเรียนอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 ได้ศึกษาเรื่องแนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อนการแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1 จากการวิจัยพบว่า โรงเรียนในสังกัดได้รับการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร์ บุญเกตุ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 จากการวิจัยพบว่า การบริหารการจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 โดยทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. แนวทางการพัฒนาการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชาอุปถัมภ์ เป็นพหุแนวทาง

2.1 มาตรการที่ 2 เสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา คือ การส่งเสริมศักยภาพของครู โดยผ่านกระบวนการจัดอบรมโดยวิทยากรผู้เชี่ยวชาญอย่างหลากหลายด้าน เช่น การอบรมเกี่ยวกับการออกแบบการจัดการเรียนรู้รูปแบบใหม่, การอบรมเกี่ยวกับทักษะการจัดซ่อมเสริมหรือการแก้ปัญหาผู้เรียนที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้แบบรายบุคคล, การอบรมเกี่ยวกับการสร้างสมรรถนะความสามารถให้แก่ครูผู้สอน และการอบรมเกี่ยวกับการใช้สื่อหรือนวัตกรรมโดยผ่านแอปพลิเคชันหรือโปรแกรมช่วยสอนต่างๆ เป็นต้น การเพิ่มการจัดการนิเทศการเรียนรู้จากภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพิ่มเป็นอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้งเพื่อทราบความก้าวหน้าการจัดการเรียนรู้อย่างชัดเจนมากขึ้น โดยสังเกตการณ์เรียนรู้ของผู้เรียน การปรับบทบาทครูผู้สอนให้เป็นผู้กระตุ้นความรู้และผู้สนับสนุนผู้เรียน โดยเน้นให้ครูผู้สอนกล่าวชมและกระตุ้นผู้เรียน การใช้คำถามที่เหมาะสมช่วยส่งเสริมกระบวนการคิด ทั้งนี้ คณะผู้บริหารมีส่วนร่วมทราบถึงปัญหา

ทั้งจากการนิเทศเบื้องต้น และการจัดกิจกรรมชุมชนแห่งการเรียนรู้ (PLC) เพื่อร่วมกันสะท้อนปัญหา การแลกเปลี่ยนพูดคุยให้คำปรึกษาและกำกับติดตามการปฏิบัติอย่างต่อเนื่องทั้งจากครูต้นแบบ และสมาชิกกลุ่มแสดงความคิดเห็นทางบวกตามแต่ละประเด็นนำไปสู่ผู้บริหารศึกษารวบรวมข้อมูลแล้วนำไป วางแผนกลยุทธ์ระดับโรงเรียน ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสาลินี อันตรเสน ได้ศึกษาเรื่อง การปรับตัวของครู ในยุคดิจิทัล จาก New Normal สู่ Next Normal พบว่า ความเป็นไปได้ที่ตัวตนแบบที่พัฒนาในโครงการนำร่องนี้ จะสามารถพัฒนาให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นเพื่อช่วยปรับปรุงคุณภาพของการเรียนรู้ของผู้เรียน ให้เหมาะสมกับ ลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล สามารถนำไปปรับตัวให้เข้ากับกระบวนการเรียนรู้และเทคนิคการ เพิ่มประสิทธิภาพการเรียนการสอนให้เหมาะสมกับลักษณะรูปแบบการเรียนรู้ของผู้เรียน ในการนิเทศภายใน ของโรงเรียน และสอดคล้องกับงานวิจัยของวัสสิกา รุมาคม และฐิชากาญจน์ พัชรจิราพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ หลังวิกฤตโควิด-19 ประกอบด้วย การพัฒนาครู ควรส่งเสริมให้ครูเป็นผู้สนับสนุนการเรียนรู้มีความรู้ และทักษะการสอนที่ส่งเสริมให้ผู้เรียนสามารถคิด วิเคราะห์ และสร้างสรรค์นวัตกรรมได้ และควรพัฒนาครูให้มี ทักษะภาษาอังกฤษและการใช้เทคโนโลยี และการออกแบบหลักสูตรและการจัดการเรียนรู้ในยุคความปกติใหม่ ควรกำหนดให้มีเนื้อหาการเรียนรู้ในเรื่องของ สุขภาพการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศการสร้างนวัตกรรมและ ขั้นตอนในการจัดการเรียนรู้ประกอบด้วย การค้นหาเป้าหมายของผู้เรียน ค้นหาวิธีการและช่องทางการเรียนรู้ กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความต้องการการเรียนรู้ ประเมินผลกระบวนการจัดการเรียนรู้ ผู้เรียนปรับปรุงและพัฒนาตนเองเพื่อการเรียนรู้ครั้งใหม่

2.2 มาตรการที่ 3 สร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง คือ การจัดทำคู่มือหรือเอกสารแบบอิเล็กทรอนิกส์ (E-book) เพื่อชี้แจงนโยบายและแนวทางการจัดการเรียนการสอนประกอบกิจกรรมการประชุมคณะกรรมการสถานศึกษา และผู้ปกครอง พร้อมทั้งสร้างช่องทาง Facebook สร้างการนำเสนอรูปแบบคลิปสั้น (Story) เพื่อให้ผู้ปกครอง เข้าถึงกิจกรรมได้สะดวกมากยิ่งขึ้น และให้ผู้ปกครองได้มีส่วนร่วมและส่งเสริมศักยภาพเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนให้มีประสิทธิภาพสามารถโต้ตอบคำถามกับแอดมินของโรงเรียนโดยคณะครูผู้สอนวิชาคอมพิวเตอร์ ในปี การศึกษาต่อไปโรงเรียนวางแผนขอความร่วมมือผู้ปกครอง ชุมชน เทศบาลและหน่วยงานต่าง ๆ เข้ามาสนับสนุน และช่วยเหลือในแต่ละด้านให้มากยิ่งขึ้น เช่น ปราชญ์ชาวบ้านมาให้ความรู้เรื่อง การปลูกต้นไม้ ลักษณะของดิน, สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานนทบุรี เขต 1 เข้ามามีส่วนร่วมกับนักการศึกษาพิเศษเพื่อพัฒนา โปรแกรมการศึกษารายบุคคล (IEP) สำหรับผู้เรียนที่มีภาวะถดถอยทางการเรียนรู้, หน่วยงานภาครัฐหรือเอกชน ที่สนใจสนับสนุนอุปกรณ์คอมพิวเตอร์หรืออินเทอร์เน็ตที่มีจำนวนเพียงพอต่อผู้เรียนมากยิ่งขึ้น เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวัสสิกา รุมาคม และฐิชากาญจน์ พัชรจิราพันธ์ ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารสถานศึกษา ในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-19 พบว่า แนวทางการบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่ หลังวิกฤตโควิด-19 ประกอบด้วย การรักษาและส่งเสริมความสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ควรใส่ใจกับสุขภาพกาย

และจิตใจของครูและบุคลากรของสถานศึกษาเพื่อธำรงรักษาบุคลากรที่มีคุณภาพ และสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับ ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย และการจัดการสภาพแวดล้อมเพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของไวรัสโคโรนา-19 โดยผู้บริหารสถานศึกษา ต้องมีนโยบาย แนวปฏิบัติ คณะทำงานการสื่อสารการประชาสัมพันธ์มาตรการ คัดกรองสุขภาพ และมีการควบคุม กำกับ ติดตาม และตรวจสอบการดำเนินงาน

2.3 มาตรการที่ 4 พัฒนาล้างสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทางการศึกษา คือ การสร้างคลังสื่อของโรงเรียนผ่านเว็บไซต์โรงเรียนเพื่อเป็นช่องทางเผยแพร่ผลงานของครูผู้สอนสามารถแบบอย่างให้โรงเรียนอื่นมาศึกษาและสะดวกกับการนำไปใช้การเรียนรู้ออนไลน์หรือเรียนรู้ออนไลน์ในกรณีที่มีผู้เรียนมีความพร้อมทางด้านอุปกรณ์เพื่อแก้ไขปัญหาผู้เรียนที่เรียนรู้ออนไลน์หรือไม่ทันในบทเรียนนั้นๆ รวมทั้งการเผยแพร่ผ่านช่องทาง YouTube ที่ส่งเสริมให้ครูผู้สอนแต่ละคนมีช่องเป็นของตนเอง โดยนำคลิปการสอนที่เป็นต้นแบบหรือคลิปที่มีองค์ประกอบตามหลักเกณฑ์การประเมินวิทยฐานะเพื่อให้เป็นแนวทางให้ครูภายในและภายนอกโรงเรียนสามารถเรียนรู้ได้อย่างกว้างขวาง การจัดอบรมการใช้โปรแกรมต่างๆ เช่น โปรแกรม Minecraft เป็นโปรแกรมสร้างห้องเรียนโดยผู้เรียนยุคใหม่ใช้โปรแกรมนี้อย่างทั่วถึง และโปรแกรม Canva สร้างเครือข่ายชุมชน Pracha-Uppathum school เพื่อช่วยกันสร้างสื่อการเรียนรู้ร่วมกันและนำเสนอตัวอย่างผลงานต่างๆที่สร้างขึ้น และการจัดกิจกรรมส่งเสริมการผลิตสื่อการเรียนรู้ อาทิ การแข่งขันประกวดสื่อและนวัตกรรมระดับกลุ่มสาระการเรียนรู้และระดับโรงเรียน อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง เพื่อให้ครูผู้สอนสร้างนวัตกรรมสื่อการเรียนรู้รูปแบบใหม่ๆที่สร้างสรรค์อย่างทันสมัย พร้อมเปิดช่องทางให้ครูผู้สอนเกิดการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ผ่าน QR code เกี่ยวกับแนวทางในการผลิตสื่อการเรียนรู้ตามความถนัดของตนเองจาก Google site ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของณัฐพัชร์ บุญเกิด ได้ศึกษาเรื่อง การบริหารจัดการการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2 พบว่า แนวทางการบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัยเขต 2 สรุปลำดับนี้ โรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษาต้องมีระบบโครงสร้างหลักสูตรโดยคำนึงถึงความแตกต่างของนักเรียนและบริบทของโรงเรียน โดยมีการนำผลที่ได้จากการประเมินไปสู่การต่อยอดความรู้ของผู้เรียน มีการจัดการเรียนการสอนผสมผสานแบบออนไลน์และออฟไลน์ มีการบริหารจัดการทรัพยากรตามลำดับสิ่งที่สำคัญมากที่สุดไปน้อยที่สุดเพื่อให้ได้เป้าหมายสูงสุด มีการพัฒนาทักษะใหม่และเทคโนโลยีต่างๆ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาครูอย่างยั่งยืน และเปิดโอกาสให้ครู ผู้ปกครอง นักเรียน และชุมชนเสนอความคิดเห็น

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. ผู้บริหารควรสร้างเสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา สะท้อนปัญหาแล้วแลกเปลี่ยนพูดคุยให้คำปรึกษาและกำกับติดตามการปฏิบัติอย่างต่อเนื่อง โดยกำหนดแนวทางอย่างชัดเจน อาทิ การสร้างชุมชน

.....
แห่งการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 ชั่วโมง/สัปดาห์ การนิเทศการเรียนรู้ อย่างน้อย 1 ครั้ง/เดือน และการจัดอบรม
พัฒนาศักยภาพของครูผู้สอน อย่างน้อย 1 ครั้ง/ภาคเรียน

2. ผู้บริหารควรสนับสนุนการสร้างร่วมมือระหว่างสถานศึกษา ครู ผู้ปกครอง ชุมชน
และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง มีบทบาทร่วมกันวางแผนการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพ
อาทิ การเพิ่มช่องทางการประชาสัมพันธ์ผ่านโซเชียลต่างๆมากขึ้น การขอรับการสนับสนุนจากผู้ปกครอง
ชุมชน รวมทั้งหน่วยงานภาครัฐและเอกชน

3. ผู้บริหารควรสนับสนุนการพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูล
สารสนเทศทางการศึกษา มีการใช้โปรแกรมหรือแหล่งเก็บข้อมูลดิจิทัล โดยให้ครูผู้สอน นักเรียน และผู้ปกครอง
สามารถใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพและเข้าถึงได้ง่ายในการเรียนรู้ อาทิ การสร้างคลังสื่อดิจิทัลเพื่อเก็บรวบรวม
ข้อมูลและเผยแพร่ การสนับสนุนให้ครูผู้สอนที่ช่องทางแลกเปลี่ยนสื่อและนวัตกรรมของตนเอง รวมทั้งการ
อบรมโปรแกรมที่ทันสมัย

ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการดำเนินงานมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของโรงเรียนประชา
อุปถัมภ์

2. ศึกษาแนวทางการดำเนินงานตามมาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

3. ศึกษาแนวทางการเสริมพลังพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

4. ศึกษาแนวทางการสร้างการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนรู้อย่างมีประสิทธิภาพระหว่างสถานศึกษา ครู
ผู้ปกครอง ชุมชน และทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้องของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษ
ขอนแก่น เขต 1

5. ศึกษาแนวทางพัฒนาคลังสื่อดิจิทัลเพื่อการเรียนรู้แบบเปิดและเชื่อมโยงข้อมูลสารสนเทศทาง
การศึกษาของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาขอนแก่น เขต 1

รายการอ้างอิง

ณัฐพัชร์ บุญเกตุ. (2565). “การบริหารจัดการเรียนรู้ในยุคฐานวิถีชีวิตใหม่ของโรงเรียนขยายโอกาสทาง
การศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาสุโขทัย เขต 2”. **วารสารมหาจุฬ
นาครทรรศน์** 9(6): 16-30.

โรงเรียนประชาอุปถัมภ์. (2563). **แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ปีการศึกษา 2563 – 2565**. นนทบุรี:
โรงเรียนประชาอุปถัมภ์. 12-17.

- โรงเรียนประชาอุปถัมภ์. (2565). รายงานการประเมินตนเอง (Self-Assessment Report :SAR) ของ
โรงเรียนประชาอุปถัมภ์ ปีการศึกษา 2565. นนทบุรี: โรงเรียนประชาอุปถัมภ์. 64 - 75.
- วัสสิกา รุมาคม และฐิษาภาณูจน์ พชรจิราพันธ์. “การบริหารสถานศึกษาในยุคความปกติใหม่หลังวิกฤตโควิด-
19”. *Journal of Roi Kaensarn Academi* 6(8): 69-80.
- สาลินี อินทรเสน. (2566). “การปรับตัวของครูในยุคดิจิทัล จาก New Normal สู่ Next Normal”. *วารสาร
ภาษาปริทัศน์* 38: 41 - 52.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. (2566). **แบบรายงานผลการคัดกรองผู้เรียนที่มี
ภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ด้านความสามารถทางคณิตศาสตร์**. นนทบุรี: สำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษาปทุมธานี เขต 1. 2.
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1. (2565). “แนวทางการดำเนินงานขับเคลื่อน
การแก้ไขภาวะถดถอยทางการเรียนรู้ของผู้เรียนของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1”. **รายงานผลการดำเนินงาน นโยบาย จุดเน้น สำนักงาน
คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานและนโยบายกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.
2565 สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอุบลราชธานี เขต 1**. 7-9.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2564). **แนวทางการฟื้นตัวทางการศึกษาจาก
สถานการณ์ COVID-19 ที่มีประสิทธิภาพและเสมอภาค**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: บริษัท
เอส. บี. เค. การพิมพ์ จำกัด. 45.
- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ. (2565). **มาตรการฟื้นฟูภาวะถดถอยทางการ
เรียนรู้**. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพมหานคร: บริษัท เอส. บี. เค. การพิมพ์ จำกัด. 1-12.

